

Dosarul nr. 3ra-1114/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – I. Barbacaru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

ÎNCHEIERE

09 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Pavel Untila împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 04 iunie 2019 Pavel Untila a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recunoașterea ca fiind ilegal răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru, mun. Chișinău cu nr. 4658 din 11.04.2019, răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale cu nr. U1069/19 din 23.05.2019, a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale la stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat cetățeanului Pavel Untila, începând cu data de 26.05.2006, în mărime de 500 lei lunar, repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în anul 2000 a fost concediat din cadrul Ministerului Apărării și trecut în rezerva forțelor armate.

În perioada 02.11.1981 - 20.09.1982 a fost participant la acțiunile de luptă din Afganistan pentru care a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS - Ordinul „Steaua Roșie” nr. 3685108.

Conform art. 7 alin. (2) lit. f) din Legea cu privire la veterani nr. 190 din 08.05.2003 este considerat ca fiind veteran de război.

Conform Hotărârii Parlamentului nr. 533 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei

URSS, distincția de stat a fostei URSS Ordinul „Steaua Roșie” conform importanței se echivalează cu distincția de stat a Republicii Moldova - Ordinul „Ștefan cel Mare”.

Respectiv, la data de 26.03.2019, s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Centru, mun. Chișinău cu o cerere, prin care a solicitat stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat cetățeanului Pavel Untila, începând cu data 01.05.2006, în mărime de 500 lei lunar.

La data de 11.04.2019 prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei” a primit răspunsul Șefului Direcției CTAS sect. Centru, mun. Chișinău cu nr. 4658, prin care i s-a comunicat că temei legitim de a recalcula cuantumul alocației nominale în sumă 500 lei pentru ordinul „Steaua Roșie” nu este.

După primirea refuzului de la CTAS sec. Centru, mun. Chișinău, la data de 02.05.2019 s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere, prin care a solicitat stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu data de 01.05.2006, în mărime de 500 lei lunar, în acest sens anexând un șir de acte confirmative.

La data de 24.05.2019, prin răspunsul primit de la Casa Națională de Asigurări Sociale cu nr. U-1089/19 i s-a comunicat că temei legitim de a-i stabili alocația nominală în cuantum de 500 lei lunar pentru ordinul „Steaua Roșie” nu este.

Ca consecință a refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale de a satisface cerințele înaintate, se încalcă dreptul a de a primi alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat prevăzute de prevederile art. 22 alin. (1) lit. d) al Legii cu privire la veterani nr. 190-XV din 08.05.2003: „persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 de lei”.

Cuquantumul lunar al alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat este prevăzut de lit. d) alin. (1) art. 22 al Legii nr. 190 din 08.05.2003, precum și de lit. d) art. 4 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413 din 27.11.2003: Alocația nominală se stabilește în următoarele cuantumuri: persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II sau III sau persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 de lei.

În perioada 02.11.1981 - 20.09.1982 a fost participant la acțiunile militare din Republica Afganistan, pentru care a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS - Ordinul „Steaua Roșie” cu nr. 3685108.

Ca urmare celor invocate consideră că, prin acțiunile ilegale ale pârâtei i-au fost lezate drepturile sale la proprietate garantată de art. 46 din Constituția Republicii Moldova, ceea ce constituie și o violare a prevederilor § 1, art. 6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, cât și art. 1 al Protocolului adițional la Convenție, îmbinat cu art. 14 al Convenției.

În conformitate cu normele menționate supra, de fapt primește pensie pe linia Casei Naționale de Asigurări Sociale, iar la data stabilirii pensiei ultima a avut obligația de a calcula și achita lunar pe lângă pensie și alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat, or, toate actele necesare pentru stabilirea acestei alocații în momentul dreptului de stabilire a alocației erau deținute de către Casa

Națională de Asigurări Sociale, căci conform alin. (1) art. 23: (Organele cu drept de stabilire a alocațiilor nominale): Alocatia nominală se stabilește de către organele abilitate cu dreptul de stabilire și achitare a pensiilor, la prezentarea actelor ce confirmă dreptul la alocatie. Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale avea în posesia sa toate pârghiile necesare precum și toate actele privind stabilirea, calcularea și achitarea alocației solicitate, dar a ignorat acest drept al său.

În acest sens, refuzul de a achita alocația solicitată îi încalcă direct dreptul la viață și integritate fizică și psihică, precum și dreptul la un nivel de trai decent, (care să-i asigure sănătatea și bunăstarea sa și a familiei sale, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, garantate de art. 24 și art. 47 a Constituției Republicii Moldova).

Vorbind despre caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate, acestea se manifestă prin sentimentele de neajutorare, complexul de inferioritate, de rușine, insatisfacție, de lipsirea de posibilitatea de a primi alocația care pe drept este de a facilita viața persoanelor ce și-au dedicat viața intereselor supreme ale statului și a statalității acestuia.

Aceste sentimente sunt generate de faptul că drepturile sale sunt tratate într-un alt mod decât drepturile altor veterani (camarazi de luptă) care beneficiază de asemenea alocații și care de fapt sunt puși în aceeași situație, ceea ce îl face să se simtă inferior combatanților lui.

Astfel, consideră că prin încălcările comise i-a fost cauzat un prejudiciu moral ce poate fi evaluat la suma de 50 000 (cincizeci mii) lei. Consideră că anume această sumă ar putea restabili echitatea socială și ar compensa la minimum toate suferințele suportate.

De asemenea, afirmă că, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 (cinci mii) lei, suportate urmează a fi considerate ca fiind reale, necesare și rezonabile și respectiv urmează a fi încasate de la pârâtă, deoarece, cheltuielile sunt reale, din motiv că se confirmă prin bonul de plată eliberat de avocatul Sergiu Covali privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică. Cheltuielile menționate sunt necesare, din considerentul că îi este dificil de a-și apăra de sine stătător drepturile sale, fiind necesară implicarea unui avocat licențiat, care ar putea asigura o asistență calificată. Rezonabilitatea respectivelor cheltuieli reiese din complexitatea cazului, noutatea acestuia și din tarifele recomandate de Uniunea Avocaților din RM.

Prin hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial acțiunea de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Pavel Untila. S-a anulat răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru, mun. Chișinău cu nr. 4658 din 11.04.2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. U-1089/19 din 23.05.2019. S-a dispus recalcularea și achitarea retroactivă lui Pavel Untila a alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat în cuantum de 500 lei lunar, începând cu 26.05.2006 și pe viitor. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Pavel Untila cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2500 (două mii cinci sute) lei. Pretenția reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului moral s-a declarat inadmisibilă. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 67, 72-75).

Prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel înaintată de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d.105, 106-115)

Instanța de fond și instanța de apel în motivarea soluției au reținut că Pavel Untila a făcut serviciul în Forțele Armate în perioada 31.07.1973 - 03.03.2000, iar în perioada 02.11.1981 - 20.09.1982 a fost participant la acțiunile militare internaționale din R. D. Afganistan, pentru care a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS - Ordinul „Steaua Roșie” nr. 3685108.

Începând cu data de 11 martie 2000 Pavel Untila a obținut dreptul la pensie pentru vechimea în muncă, în calitate de pensionar al Ministerului Apărării.

Potrivit articolului 22 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la veterani, alocația nominală se stabilește în următoarele quantumuri: persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 de lei.

Instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia că Pavel Untila are dreptul la alocația nominală în mărime de 500 lei pentru ordinul „Steaua Roșie”, așa cum distincția de stat a fostei U.R.S.S. - ordinul „Steaua Roșie” a fost echivalată după importanță cu distincția de stat a Republicii Moldova - ordinul „Ștefan cel Mare”.

Sub acest aspect, instanțele au reținut că conform pct. 1 din Hotărârea Parlamentului cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat, cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale Republicii Moldova.

Astfel, se deduce că răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru mun. Chișinău nr. 4658 din 18.04.2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. U-1089/19 din 23.05.2019, sunt ilegale și urmează a fi anulate, or, concluziile expuse în aceste refuzuri derivă din interpretarea eronată a normelor de drept enunțate.

Totodată instanțele au reținut că alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 lei a fost stabilită persoanelor decorate cu ordinul „Ștefan cel Mare”, începând cu 26 mai 2006 (Legea nr. 105- XVI din 04 mai 2006 pentru completarea art. 22 din Legea nr. 190-XV din 08 mai 2003 cu privire la veterani, în vigoare din 26.05.2006).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 28 octombrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 25 februarie 2020 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2020, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a cererii de chemare în judecată a lui Pavel Untila către Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind neîntemeiată. (f.d. 71, 82-84, vol. II)

În motivarea recursului reprezentantul recurenteii a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de fond și instanța de apel ca fiind stabilite.

Potrivit Anexei Hotărârii Parlamentului cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. nr. 533-XIII din 13.07.95, distincția de stat a fostei U.R.S.S. - Ordinul „Steaua Roșie” corespunde conform importanței cu distincția de stat a Republicii Moldova - Ordinul „Ștefan cel Mare”. Cuantumul alocației lunare în conformitate cu art. 22 alin. (1) lit. (b), al Legii nominalizate, pentru persoanele decorate cu ordine, cu excepția persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste constituie de la 1 iulie 2016 - 100 de lei, lit. d) al aceleiași Legi, expres prevede, că se stabilește o alocație nominală în cuantum de 500 lei lunar persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste, iar pentru persoanele decorate cu ordinul „Steaua Roșie”, cuantumul alocației constituie 100 lei lunar.

Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 30 septembrie 2020.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, fiind recepționată la data de 17 octombrie 2020 de către Casa Națională de Asigurări Sociale, fapt confirmat prin informația de expediere prin poșta electronică. (f.d. 116)

Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat la 28 octombrie 2020. Astfel, obligația de contestare în termen a fost îndeplinită.

La 11 noiembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Pavel Untila și avocatului Sergiu Covali copia recursului motivat declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d. 124)

Completul specializat relevă că Pavel Untila și avocatul Sergiu Covali au recepționat copia recursului expediat, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele dosarului. (f.d. 126, 127)

La data de 20 noiembrie 2010 Pavel Untila, reprezentat de avocatul Sergiu Covali, a depus referință, solicitând declararea recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil. (f.d. 127-131)

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile

enumerare la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise a Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu

privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas